

Олександр Сирцов/ Український тиждень/ 14 жовтня 2013

<https://tyzhden.ua/try-vyiavy-vijskovo-rekonstruktsii/>

[Олександр Сирцов](#)

Три вияви військової реконструкції

[Суспільство](#)

14 Жовтня 2013, 13:00

Михайла Дашковича

Матеріал друкованого видання № 39 (307) від 26 Вересня

[Перейти до змісту](#)

Сучасна військова реконструкція поєднує історію, тактику бою, різноманітні мілітарні науки, скульптуру, кравецьке ремесло та багато чого іншого (чимало ентузіастів виготовляють фігурки чи відтворюють реальні бої).

І, звісно ж, вона має свої обличчя, людей, для яких стала головною справою життя.

Міні-скульптури воїнів

На військову мініатюру Павло Сапоцький «захворів» іще 12-річним хлопцем, коли потрапив на виставку, яку у

львівському [Музеї зброї «Арсенал»](#) організували члени неформального клубу реконструкторів на чолі з молодим істориком Олександром Космолінським. Олександр, який, на жаль, рано пішов із життя, навчив хлопця робити олов'яні міні-скульптури (**фото 1**). Дитяче захоплення визначило й освіту – історичний факультет Львівського університету.

Військова мініатюра має досить суворий стандарт: 55 мм розмір пішої фігурки. Більші допускаються як виняток, наприклад у подарунковому варіанті. Попри крихітні розміри, солдатики потребують неабиякої точності в деталях за якими можна розрізнити представників різних полків та армій. З

окремих витворів колекціонери складають потім велетенські діорами історичних битв.

Діапазон фігурок – від воїнів Давнього Єгипту до солдатів майбутнього у стилі фентезі. Утім, Павло каже, що він у такі крайнощі не вдається. Його улюблена тема – японські воїни, щоправда, популярності вона в колекціонерів не зажила.

Класикою військової реконструкції є наполеонівські війни – десятки армій та полків різних країн і народів, різноманітні уніформи, озброєння, кінні вершники. «Срібло» за популярністю здобула тема Другої світової війни.

Початок історії військових міні-скульптур губиться у глибині тисячоліть, і лише у XVIII столітті вони почали набувати сучасних форм та стандартів. А в художню літературу потрапили, звісно ж, завдяки геніальному данцеві Гансу Хрістіану Андерсену та його славетному стійкому олов'яному солдатикові.

Історія із запахом адреналіну

Є ще один спосіб навіч побачити військову історію, почути її звуки й зловити запах – це [реконструкція боїв](#), якою займаються деякі громадські організації. Одна з них – «Пам'ять», що зосередилась на відтворенні подій першої половини ХХ століття в Україні, зокрема двох світових та українсько-польської воєн. Саме товариство складається з підрозділів, кожен із яких зображує певне військове формування. Реконструкція – заняття не з дешевих, уніформу та макети зброї хлопці повинні забезпечувати за свій рахунок. Найдорожчим є німецьке обмундирування часів Другої світової: разом із макетом озброєння воно обходиться щонайменше у 12 тис. грн. Зброя – перероблені з оригінальних зразків автомати, кулемети й пістолети; у них є запобіжники, які унеможливають застосування бойових патронів: постріл виходить трохи тихіший, однак залишається запах пороху – саме в ньому основний адреналін.

Звісно, дістати гострі відчуття можна також займаючись пейнтболом, однак тут мова не лише про фізичну, а й про

гуманітарну підготовку: учасники «Пам'яті» повинні знати історію своїх підрозділів, повстанські чи стрілецькі пісні, розуміти тактику бою, притаманну тому чи тому періодові. Організація має кілька дат, до яких улаштовує реконструкції щороку за будь-яких обставин. Це бої за гору Маківка 1915-го, події Бродівського котла 21–23 липня 1944-го, створення [УПА](#) в жовтні 1942-го та битва за Львів у листопаді 1918-го. А ще на прохання громад сіл чи міст улаштовують своєрідні вистави просто неба, відтворюючи баталії Української повстанської армії чи січових стрільців (**фото 2**). Окрім показових виступів організація проводить тактичні заняття, скажімо, на закинутому хуторі поблизу селища Олесько відпрацьовують дії УПА проти НКВД. «Хлопці живуть у польових умовах, риють окопи, роблять бліндажі, сплять прикрившись плащ-палаткою, роблять марші на тричотири кілометри, тягнучи по снігу чи грязюці «буржуйки», кулемети», – каже очільник ГО Любомир Горбач, додаючи, що аж ніяк не всі в сучасній армії мають такі фізичні навантаження.

Галерея українського військового однострою

Саме так називається невеличка галерея на площі Ринок у Львові. У залі виставлено 12 уніформ українських військових формувань (**фото 3**). А загалом у колекції її господаря Богуслава Любіва налічується 37 реконструкцій обмундирування – від [«Пласту»](#), «Січі», «Сокола» до УСС, УГА, армії УНР, УПА, дивізії «Галичина».

Богуслав Любів народився в сім'ї львівського кравця, від батька перейняв не лише ремесло, а й знання про зовсім іншу історію Вітчизни. Згодом в Українській академії мистецтв здобув фах дизайнера. Саме кравецькі та модельєрські навички та інтерес до минувшини наштовхнули на думку

відкрити власну галерею, яка відтворювала б першу половину ХХ століття.

Перша проблема, з якою зіткнувся, – тканини. Адже на той час для пошиття одягу використовували тільки натуральні матеріали, причому їх структура за Першої та Другої світових воєн між собою відрізнялася. Ще одна проблема – відтінки кольорів. Задля їх точного відтворення реконструкторові довелося ще й освоїти технологію фарбування натуральних тканин. І третє питання – власне крій. Для цього доводиться визбирувати по крихті інформацію з усіх доступних джерел: фотографій, журнальних публікацій. Літератури про українські військові формування надто мало, адже в радянські часи вона була заборонена.

Пан Богуслав від самого початку взявся відроджувати пам'ять про національну історію, тож фактично всі його експонати пов'язані з українськими збройними силами. Окрім реконструкцій одягу він демонструє й оригінальні речі, наприклад, взуття, яке носили солдати та офіцери, казанки,

ложки, гільзи. Інший напрям, який прагне показати галерист, – становлення сучасного вітчизняного війська, перехідний період, коли з уламків [Радянської армії](#) творилась Українська.

Щоправда, в цьому випадку Богуслав Любів шукає оригінальні зразки форми початку 1990-х.

Зрештою, він не лише колекціонує та відтворює історичні зразки обмундирування, а й моделює сучасні. Одним із таких, зокрема, стала уніформа для Військового ліцею імені Героїв Крут, вихованців якого легко впізнати за відродженою стилізованою шапкою-мазепинкою.

Автор:

[Олександр Сирцов](#)